Č. 12.417.

Církevní věci: Pokud církevní hodnostář nesložil slibu poslušnosti podle § 2 zákona č. 64/1918 Sb., neměl vůči československému státu nároku na kongruové požitky; složením slibu získal nárok takový jen pro futuro.

(Nález z 25. května 1936 č. 12.672/34.)

Věc: Géza N. ve Vajkovcích proti rozh. referátu min. škol. a nár. osvěty v Bratislavě z 16. listopadu 1933 o kongrue.

Výrok: Nař. rozhodnutí se zrušuje pro vadnost řízení.

Důvody: Podáním z 21. ledna 1931 žádal st-l o likvidaci nevyplacené mu kongruy za léta 1919 a 1920. Žádost odůvodňoval tím, že je československým státním občanem, vyhovuje všem zákonným podmínkám a slib věrnosti československému státu složil již třikráte, a to 29. října 1920 do rukou škol. inspektora co katecheta a ref. farář ve Vajkovcích, dále na úřední vyzvání 20. ledna 1921 do rukou okr. náčelníka ve Velkých Kapušanech a 20. června 1921 do rukou župana v Michalovcích.

Nař. rozhodnutím zamítl žal. úřad na základě zmocnění min. škol. a nár. osvěty z 25. října 1933 tuto žádost o dodatečnou výplatu kongruových doplňků z prostředků státních za léta 1919—1920 z důvodů, že slib složený 30. října 1920 do rukou škol. inspektora v Užhorodě povahou složení, slib složený 31. ledna 1921 do rukou hlavního služného v Kapušanech a 20. června 1921 do rukou župana župy zemplinské dobou složení nezakládá podle § 2 zákona č. 64/1918 Sb. právního nároku na výplatu uvedených požitků.

O stížnosti uvažoval nss takto:

§ 2 zákona č. 64/1918 Sb., z něhož obě strany vycházejí, stanoví, že ».... církevní hodnostáři ... býv. království uherského prozatímně se ponechávají ve svých úřadech s dovasadními požitky, složí-li slib poslušnosti Československé republice a uzná-li zmocněnec vlády, že i jinak jsou se své úkoly«.

Z tohoto znění se podává, že církevní hodnostář mohl po stránce právní zachovati si nárok na dosavadní požitky jen tehdy, splnil-li podmínku složení slibu věrnosti Československé republice a neměl-li zmocněnec vlády proti setrvání v úřadě hodnostáře toho námitek. Byla tedy výplata požitků odvislou v prvé řadě od složení řečeného slibu. Nebyla-li tato podmínka splněna, nebylo po vydání cit. zákona nároku na tyto požitky, a to ani tehdy ne, když příslušný církevní hodnostář dále v církevním úřadě setrval a úřední funkce konal (srov. na př. Boh. A 4409/25 a 7430/28, týkajících se státních zaměstnanců). Teprve složením slibu nabýval nároku, aby mu byly vypláceny jeho dosavadní požitky, t. j. požitky v takové výši, jak by na ně měl nárok podle dosavadních předpisů. Vyslovil-li nss v nálezech Boh. A 4409/25 a 5435/26, že česko-

slovenský stát nevstoupil již ipso facto jako sukcesor v právní závazky býv. státu uherského ze služebních poměrů býv. uherských státních zaměstnanců, nýbrž že k sukcesi té mohlo dojíti jenom tam, kde výslovně vnitrostátní právní normou byla založena, pak dlužno, i pokud jde o poměr duchovních ve veřejné správě duchovní a nároky z něho na státní pokladnu činěné, hájiti totéž stanovisko. Jestliže po vydání zákona č. 11/1918 Sb., recipujícího i právní řád býv. státu uherského, nová vnitrostátní norma nařizuje, že jen složením slibu věrnosti republice nabývá duchovní ve veřejné správě duchovní nároku na výplatu dosavadních požitků, vyslovuje tím jasně, že pro futuro činí se výplata těchto požitků odvislou od složení slibu věrnosti a že — dokud k němu nedošlo — nevzešel nárok na výplatu požitků těch. Teprve přiznáním se k Československé republice, vyjádřeným právě složením slibu, mohl si duchovní z a l o ž i t i n á r o k na požitky ze státní pokladny Československé republiky ve výši stanovené dosavadními (uherskými) zákony, a to pro futuro, neboť spočívá již ve výsostné povaze státu, že nebude přiznávati ze státní pokladny požitky tomu, kdo se k němu nehlásí. Neměl proto církevní funkcionář po vydání zákona č. 64/1918 Sb. do doby nežli složil slib poslušnosti, zmíněný v § 2 cit. zákona, vůbec vůči československému státu nároku na kongruové požitky a složením slibu toho získal nárok takový pouze pro futuro, nikoliv však pro praeterito.

Z toho ale vysvítá pro daný případ, kdy st-l teprve v roce 1931 domáhal se výplaty kongruových požitků za léta 1919 a 1920, že sliby poslušnosti vykonané st-lem v roce 1921 (u hlavního služného a župana) nemohou přijíti pro léta 1919 a 1920 vůbec v úvahu, ježto mohly založiti nárok na výplatu požitků kongruových teprve od doby výkonu slibu, nikoli však nárok na požitky za dobu minulou (1919—1920). Je tedy po této stránce stížnost, která vychází pouze z toho, že zákon nestanoví vůbec, d o k d y nutno slib složiti, a že tudíž mohl býti složen kdykoliv, a to teprve na úřední vyzvání, bezdůvodnou. Má-li snad stížnost za to, že vykonání slibu má působnost ex tunc, pak je stanovisko její vyvráceno shora uvedenými vývody.

Pokud st-l opíral nárok na kongruové doplatky o slib vykonaný 30. října 1920 do rukou škol. inspektora v Užhorodě, vyslovil žal. úřad, že ani tento slib nemohl s v o u p o v a h o u založiti st-li nárok na kongruové požitky za léta 1919—1920. Na tomto místě nechává tedy žal. úřad již zcela stranou své stanovisko hájené jím, pokud jde o sliby složené v roce 1921, a vidí podklad pro svůj zamítavý výrok jedině v p o v a z e slibu z 30. října 1920. Musil proto i nss své zkoumání toliko na tento rámec omeziti.

Tomuto stanovisku žal. úřadu vytýká stížnost v prvé řadě vadnost řízení, kterou spatřuje v tom, že nař. rozhodnutí neuvádí, co rozumí onou »povahou« slibu. Námitku tu uznal soud důvodnou, neboť nař. rozhodnutí není v tomto směru blíže odůvodněno, a to ani po stránce skutkové ani právní, zejména není z něho patrný skutkový podklad

oné »povahy« v relaci k zamítanému nároku na kongruové doplňky. Tento nedostatek a nejasnost nař. rozhodnutí ztěžují straně obranu, jak patrno ze stížnosti, která operuje s různými dohady a eventualitami. —

Č. 12.418.

Pojišťovací právo: * Podle předpisu § 17 odst. 2 zákona č. 221/1924 Sb. ve znění zákona č. 184/1928 Sb. učiní zaměstnavatel zadost své povinnosti ohlašovací, odevzdal-li přihlášku neb odhlášku poště neb telegrafu, aniž je třeba, aby tato ohláška pojišťovně došla.

(Nález z 25. května 1936 č. 13.298/36.)

Věc: Okr. nem. pojišťovna v Chustu proti rozh. okr. úřadu v Chustu z 1. prosince 1933 o sociálním pojištění.

Výrok: Stížnost se zamítá pro bezdůvodnost.

Důvody: Okr. nem. pojišťovna v Chustu předepsala Michalu V. za jeho zaměstnankyni S. P. pojistné za prosinec 1932 a leden a únor 1933 úhrnem 49.40 Kč.

Okr. úřad v Chustu vyhověl výměrem z 1. prosince 1933 stížnostem Michala V., ve kterých tento tvrdil, že S. P. byla dne 28. listopadu 1932 odhlášena, platební výměry v odpor vzaté zrušil, vzav za prokázáno, že st-l odhlášku odevzdal 28. listopadu 1932 poštovní dopravě s určením pro okr. nem. pojišťovnu v Chustu, a vysloviv v podstatě, že povinnosti odhlašovací učiněno bylo zadost odevzdáním odhlášky poště.

Rozhoduje o stížnosti, podané do tohoto výměru, řídil se nss těmito úvahami: — —

Stížnost namítá, že pojišťovna dotyčnou odhlášku nikdy a nijak neobdržela a proto právem vyměřila pojistné. Dovozuje, že ani § 194 ani § 17 ve znění novely nebylo pozměněno nss konsekventně zastávané právní stanovisko, že podacím místem pro přihlášky a odhlášky ve smyslu § 17 poj. zákona je jedině okr. nem. pojišťovna. Ustanovení § 194 je jen výjimka, pokud se týká včasnosti podání, a odst. 2 § 17 je jen výslovným rozšířením § 194 i na podávání přihlášek a odhlášek, aniž se chtělo na § 194 něco měniti. Je tedy protizákonné stanovisko okr. úřadu, že přihlášky a odhlášky mohou býti podány i u poštovního úřadu a že pro splnění ohlašovací povinnosti není třeba, aby pojišťovna přihlášku neb odhlášku vůbec obdržela.

Nss nemohl dáti stížnosti za pravdu.

Je pravda, že nss vyslovil v nálezu Boh. A 7928/29 právní názor, že předpis § 194 zákona č. 221/1924 Sb., dle něhož lhůtu podle tohoto zákona je považovati za zachovánu, bylo-li v ní podání prokazatelně odevzdáno poště nebo telegrafu, předpokládá, že podání na místo podací zákonem stanovené skutečně došlo. V nálezu tom šlo však o výklad § 194 za účinnosti zákona č. 221/1924 Sb. v původním znění. Soud pak v nálezu tom dospěl k právnímu názoru svrchu uvedenému na základě úvahy, že § 194, jednající o zachování lhůty podle tohoto zákona,